

PRELEKCJA DLA RODZICÓW UCZNIÓW I NAUCZYCIELI

Proces edukacji i wychowania uczniów w szkole jest procesem złożonym i długotrwałym. Jego właściwy przebieg oraz uzyskanie pozytywne efekty są zależne od wielu warunków i czynników. Bardzo ważnym aspektem zarówno nauczania, jak i wychowawczych oddziaływań na uczniów jest osobowość nauczyciela oraz wpływ rodziny i środowiska domowego dziecka.

Zadaniem szkoły i nauczyciela jest wszechstronne rozwijanie intelektualne, kompetentne przekazywanie wiedzy, stawianie rozsądnych wymagań inspirowanie i pobudzanie uczniów do pracy, ciekawości poznawczej, twórczych poszukiwań, stawiania pytań i uzyskiwanie odpowiedzi, przede wszystkim z pomocą nauczycieli, ale także w miarę rozwoju oraz nabywanego doświadczenia, samodzielnie przez dziecko. Wychowawca, nauczyciel winien towarzyszyć uczniom w tej drodze, poszerzać horyzonty, wskazywać źródła i perspektywy poznania i zdobywania wiadomości, ale także sprawdzać czy nawet egzekwować obowiązujący zakres materiału nauczania oraz obowiązujących na danym etapie edukacyjnym informacji.

Stawiane uczniom wymagania powinny być zawsze adekwatne do indywidualnych możliwości rozwojowych dziecka, dostosowane do jego poziomu intelektualnego, sprawności w zakresie poszczególnych funkcji percepcyjnych i wykonawczych, właściwości emocjonalnych, osobowościowych, a nawet aktualnego stanu zdrowia czy szczególnej sytuacji życiowej.

Nieodłącznym od zadań dydaktycznych jest zadanie wychowawcze szkoły. Kształtowanie właściwych postaw społecznych i etycznych, wpajanie odpowiednich norm i zasad postępowania, socjalizacja, ukazywanie właściwego modelu relacji interpersonalnych, nawiązywania kontaktów w grupie rówieśniczej, porozumiewania się zarówno z osobami dorosłymi, jak i innymi uczniami w klasie i szkole.

Bardzo ważnym czynnikiem wychowania jest osobowość nauczyciela, obserwowany przez wychowanków model postawy, przykład integralności jego działań, reakcji i zachowań. Poprzez kontakt z nauczycielem dziecko może nauczyć się istotnych wartości – odpowiedzialności, konsekwencji, systematyczności, dotrzymywania obietnic i danego słowa, zachowywania dyskrecji, taktu, kultury osobistej, umiejętności przewidywania skutków oraz konsekwencji własnych działań, bycia pomocnym i wspierającym innych.

Szkoła jest jednakże środowiskiem wtórnym wobec podstawowego środowiska wychowawczego dla dziecka czyli jego domu rodzinnego. To w rodzinie rozwija się osobowość dziecka, jego emocje, uczucia, tworzą się oczekiwania, nastawienia, sądy. W rodzinie dziecko przejmuje zarówno poglądy, jak i zdania i oceny dotyczące otaczającej rzeczywistości, zjawisk zewnątrz, zachodzących w nich zależności czy sposoby ich interpretacji. W środowisku rodzinnym dziecko może zaspokoić swoje najistotniejsze, najważniejsze potrzeby – miłości, akceptacji, aprobaty, bezpieczeństwa, stabilizacji. Wśród najbliższych dziecko powinno być i jest kochane. To wśród nich tworzy się w dziecku hierarchia ważności spraw, celów życiowych, osiągnięć w perspektywie przyszłości, aspiracji, ambicji, dążeń.

Proces wychowania jest długi, dłuższy od procesu edukacji. Na jego skutki, efekty trzeba czekać często nie tygodnie lub miesiące, ale lata. Jest jednak niezbędny w procesie dorastania, wewnętrznego formowania od dzieciństwa do dorosłości.

W tym wychowawczym procesie najważniejsze dla dobra dziecka jest współdziałanie i wzajemne uzupełnianie się szkoły oraz domu. Wspólny cel, kierunek podejmowanych działań powinien w najlepszym tego słowa znaczeniu służyć dobru dziecka i być podporządkowany stworzeniu optymalnego dla niego, zróżnicowanych i wszechstronnych warunków rozwojowych, zarówno indywidualnych, uwzględniających niepowtarzalną inność i wartość każdej odrębnej jednostki, jak i zawierających wszystko to, co wspólne i twórcze w doświadczeniu i dorobku naszej kultury, tradycji, obyczajów czy cywilizacji.

Środowisko domowe i szkolne dziecka nie mogą pozostawać w opozycji, w konflikcie czy sprzecznościach wobec siebie. Jeśli tak się dzieje, skutkuje to w bardzo niekorzystny, destruktywny i dezorganizujący sposób na funkcjonowanie dziecka, jego wywiązywanie się z pełnienia podstawowych ról społecznych. Burzy poczucie jedności, spokoju, zaufania do pełnienia podstawowych ról społecznych. Burzy poczucie jedności, spokoju, zaufania do dorosłych i ich kompetencji. Utrudnia radzenie sobie ze stresem, frustracjami, lękami czy zagrożeniami, jakie nieuchronnie pojawiają się w rozwoju społecznym poza rodziną, wśród innych osób.

Dziecko winno czuć oparcie w rodzinie. W niej otrzymywać wsparcie uczuciowe, pomoc, pocieszenie w trudnych chwilach problemów czy niepowodzeń poza domem. Szkoła zdobytej wiedzy, bycia z innymi, wśród ludzi o różnych postawach, tolerancji wobec odmienności, poczucia wspólnoty, sposobów pozytywnego rozwiązywania konfliktów i kontrowersji. Zarówno w szkole, jak i w domu dziecko ma prawo do szukania i odnajdywania autorytetów służących mu w całym późniejszym życiu.

Wszystkie te osiągnięcia są możliwe i mają korzystny, konstruktywny wymiar wychowawczy w harmonii i łączności działań wszystkich dorosłych, od których dziecko uczy się świata – nauczycieli, wychowawców w szkole oraz rodziców w domu, w rodzinie dziecka.

psycholog mgr Anna Błachuta